

‘Il turco in Italia’ de Rossini s’estrena al Gran Teatre del Liceu

© Wilfried Hösl

Sembla mentida, però és cert. En ple segle XXI el Gran Teatre del Liceu estrena una òpera de Gioachino Rossini. I no pas una òpera menor, sinó una de molt coneguda, però fins ara no interpretada mai al Gran Teatre del Liceu de Barcelona: *Il turco in Italia*. L'òpera es va estrenar fa gairebé dos-cents anys al Teatro alla Scala de Milà (1814), i malgrat que no va ser rebuda amb molt d'interès pel públic –es pensaven, falsament, que es tractava d'un pastitx de *L'italiana in Algeri*–, amb els anys s'ha convertit en un títol d'èxit arreu del món.

El perquè de la demora en l'estrena d'aquest títol al coliseu de la Rambla? Inexplicable, segons el seu director artístic, Joan Matabosch; si bé en les darreres dècades l'èxit de la producció escènica ideada per Mario Gas per al Teatre Grec de Barcelona (1984) i el Festival de Peralada (1994) d'aquest mateix títol podrien explicar el retard en l'estrena al Liceu d'una altra producció de l'òpera. Amb tot, l'òpera sí que s'havia estrenat a Barcelona, però al Teatre de la Santa Creu, el 9 de juny de 1820.

El cas és que *Il turco in Italia* finalment s'estrena al Gran Teatre del Liceu aquest dissabte, 18 de maig de 2013, amb un repartiment de luxe i una producció d'èxit contrastat en les seves presentacions a diferents teatres de primer nivell, com Munic i Viena. L'òpera es representarà en sis funcions (del 18 de maig al 6 de juny) amb un repartiment encapçalat per les veus de Nino Machaidze, Ildebrando D'Arcangelo, David Alegret, Renato Girolami, Pietro Spagnoli, Marisa Martins, Albert Casals i Roberto Miguel, sota la direcció musical de l'expert Víctor Pablo Pérez, que ha freqüentat el prestigiós Festival Rossini de Pesaro, i amb la producció escènica de Christoph Loy que es va estrenar a l'Òpera d'Hamburg i que ja s'ha vist a Munic, Viena i Los Angeles, abans de presentar-se ara a Barcelona.

Víctor Pablo Pérez –visiblement satisfet pel “*privilegi que suposa estrenar una òpera de Rossini al Liceu*”– va elogiar en roda de premsa el “*sensacional repartiment*” amb què es presenta l'òpera, no només per les seves prestacions vocals, sinó per la seva vessant teatral, molt d'acord amb l'esperit de la producció. El director burgalès va explicar que *Il turco in Italia* no és tant una òpera de grans moments solistes, com una òpera de magnífics passatges concertants, “*alguns dels quals estan entre els més genials de la història de l'òpera, al costat dels de Mozart*”. Pérez també va donar algunes pistes per acostar-se a la música que va compondre Rossini –tota original per a aquesta òpera, no pas reciclada, com en altres casos–, com el fet que l'autor demostra la seva admiració per compositors anteriors a ells, com Mozart, tot citant-ne el *Don Giovanni*, o bé un fragment de *Les set paraules de Crist a la creu* de Haydn. El mestre va cloure la seva intervenció destacant “*l'actitud totalment positiva en la recerca de l'estil rossinià*” que ha pogut observar en l'orquestra titular, i va elogiar la tasca de Josep Pons en la seva primera temporada com a director musical, tot remarcant-ne la disciplina imposada a la formació, que farà que en poc temps sigui “*irreconeixible*”.

Il turco in Italia és una òpera bufa en la qual apareixen alguns dels tòpics habituals de la comèdia d'equívocs amorosos, si bé amb alguna petita variació. Fiorilla és la dona de Don Geronio, però li agrada ser lliure i admirada pels homes, cosa que aconsegueix sense problemes de Don Narciso –cavaller i amant de la jove italiana– i del príncep turc Selim, que cau de genolls davant la demostració de caràcter de la noia italiana, circumstància a la qual no està gens acostumat al seu país, ja que al seu harem totes les dones l'obeeixen.

© Wilfried Hösl

La producció de Christoph Loy, ambientada fa cinquanta anys, respecta el caràcter *buffo* de l'òpera –amb alguns tocs de reminiscències fellinianes–, tot buscant el gag i el joc humorístic adaptat al públic actual, per tal de ridiculitzar els vicis humans, objectiu principal de l'òpera bufa.

El repartiment (únic) al llarg de les representacions d'*Il turco in Italia* ve encapçalat per la soprano georgiana Nino Machaidze (embarassada de set mesos); el baix Renato Girolami, que aquí és retratat més que com un vell, com el típic fanfarró masclista i el baix Ildebrando D'Arcangelo (Selim), que va destacar el respecte de la producció escènica per la música. La presència catalana la posen els tenors barcelonins David Alegret (Don Narciso) i Albert Casals (Albazar). David Alegret va destacar la dificultat musical del rol de Narciso per sobre d'altres rols rossinians de més pes escènic, un *rara avis* en la producció rossiniana, ja que aquí el tenor en comptes de guanyar la noia, la perd. Alegret també va destacar la importància d'aquest rol –i aquesta producció– en la seva trajectòria professional, perquè va ser el primer rol important que va fer en un teatre important, l'any 2005. Va ser a Hamburg i precisament amb aquesta mateixa producció, que després va reprendre a Munic i posteriorment a Viena, aquest cop sí amb Nino Machaidze i Ildebrando D'Arcangelo, amb qui repeteix protagonisme a Barcelona.

El Liceu oferirà 6 representacions d'*Il turco in Italia*, els dies 18, 23 i 28 de maig, i els dies 1 (18 h), 4 i 6 de juny, a les 20 hores. Més informació a www.liceubarcelona.cat.